

Middelhavet på tværs

Det er de færreste danske middelhavssejlere, der inden afsejlingen mod Det forjættede Vand og de græske øer, har overvejet, at når man har nået Gibraltar, er man kun lige godt halvvejen. Der er lang vej igen; men heldigvis er der meget at opleve undervejs, når man sejler fra vest mod øst i Middelhavet.

TEKST & FOTO STEN ENGELSTOFT

Fra København til Cabo São Vicente og Lagos er der via Kielerkanalen, afhængigt af hvilke omveje man vælger, ca. 1600 sømil inden Europas sydvestligste hjørne er nået. Videre mod Gibraltar er der så små 200 sømil, og herfra til eksempelvis Athen er der yderligere 1.600 sømil. Og vil man videre til Rhodos eller Tyrkiet, skal der yderligere omkring 250 sømil på loggen. Er tiden ikke noget problem ville det imidlertid være synd og skam at presse på, for der er så meget at opleve undervejs på tværs af dette fantastiske hav, der rummer så meget af Europas historie.

Algarvekysten

Rundingen af Cabo de São Vicente er en milepæl i turen mod Middelhavet. Fra nu af skal der sejles mod øst, og fra nu af ændrer vejrforholdene og vandtemperaturen sig helt. Ja, selv om der teknisk set stadig er 180 sømil til Gibraltar og Middelhavet, er det som om, man allerede er fremme.

Lige omkring hjørnet ligger Lagos, en portugisisk by med en god og velbeskyttet marina og gode indkøbsmuligheder. Byen er vel værd et besøg, og den har en lang historie som en del af renaissanceens opdagelsesrejser. Bl.a. kommer Henrik Søfareren herfra. Men byen har også en mere dystre historie at fortælle, fordi det var her Europas største slavemarked lå.

Sejlere, der ikke er på vej mod Middelhavet – men har planer for et Atlanterhavskryds med ARC'en

Udsigt over Rio Guardiana fra Alcutim.

– bruger typisk Lagos som et passende stop-over for proviantering, inden den fortsatte tur mod De Canariske øer, hvor rallyet normalt starter sidst i november.

Kyststrækningen videre mod øst går under betegnelsen Algarvekysten, og den er Portugals vigtigste feriemråde med mange små fine byer og gode strande. For sejlere er det imidlertid især de beskyttede laguner, som findes på kyststrækningen, der er interessante. Den portugisiske sydkyst er en såkaldt udligningskyst, der på mange måder kan sammenlignes med den jyske vestkyst. De øst-vest gående havstrømme glatter så at sige kysten ud, og efterlader store vandområder bag en række barriereøer. Indsejlingen til de beskyttede laguner finder sted mellem disse øer, hvor vandybden opretholdes på grund af det stadig frem- og tilbagestrømmende tidevand, når lagunen fyldes og tømmes ved høj- og lavvande. Vi var især begejstrede for lagunen ved Alvor, der er ganske lavvandet, og hvor Troldands sækkekøl var en stor fordel. Men også den meget større lagune ud for Faro, der er en nationalpark, var virkelig en oplevelse. Her lå vi for anker i mange dage i læ af barriereøen Isla Culatra, som vi besøgte flere gange. Helt uden for lands lov og ret, ingen

Bag Ilha da Culatra ud for Faro findes Portugals sydligste ankerplads.

motorkøretøjer og med en venlig lokalbefolkning, der tilsyneladende lever et liv i deres helt egen verden.

Grænsefloden mellem Portugal og Spanien hedder Rio Guardiana og kan besejles i hvert fald 30 sømil ind i landet. Der er marinaer ved indsejlingen på begge sider. Villa Real på den portugisiske og Ayamonte på den spanske side. Fortsætter man imidlertid forbi disse byer op ad floden, passerer en bro med 20,5 meters gennemsejlingshøjde. Derefter fortsættes videre på den meanderende flod, mellem de smukkeste landskaber og med flere ankringsmuligheder, indtil man når den fortryllende lille portugisiske by Alcutim. De elektroniske søkort er ikke til megen hjælp; men følger man flodens løb og holder sig yderst i svingene, hvor dybden er størst, er der ingen problemer med dybgange på i det mindste op til 2,5 m.

Andalusien og Sevilla

Videre mod øst er vi i Andalusien og dermed i Spanien, og efter yderligere 50 sømil over Cadizbugten, når man Chipiona ved munden af Spaniens største flod Guadalquivir. Det mærkelige navn er af arabisk oprindelse og er en sammentrækning af ordene Wadi al Khabir, hvilket angiveligt skal betyde den store flod. Guadalquivir kan besejles, ja faktisk ligger der en stor eksporthavn 50 sømil oppe af floden i Sevilla.

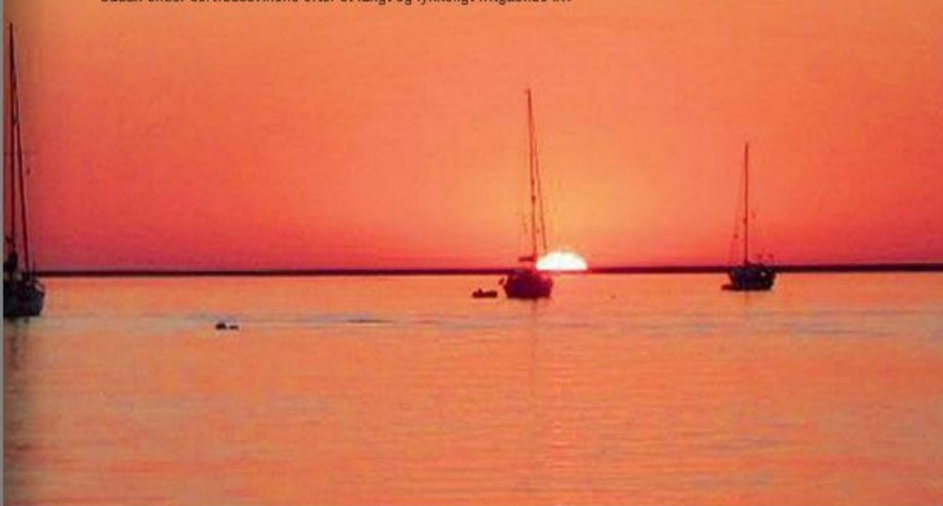
Turen op ad floden er ikke så smuk som turen til Ayanonte på Guardiana, men alligevel interessant fordi den på grund af tidevandet (der er faktisk stadig to meters forskel ved Sevilla) skal times meget omhyggeligt. Dels for at komme over barren ved indsejlingen på det rette tidspunkt, dels for at sikre at man med strømmen, kan nå turen i et hug. Flodløbet er reguleret, og landskabet omkring

er lavt og konturløst, men spændende var det at se kolonier af storke på deres enorme reder på vejen op langs floden. Turen op til Sevilla skal kun gøres, hvis man har god tid, for den er lang, og det er besværligt at komme ind til Club Real Nautico, hvor vi havde planlagt at tilbringe vinteren. Først en sluse der kun åbnes i forbindelse med passage af den professionelle skibsfart og endelig en klapbro, der kun åbnes tre gange om ugen. Men når alt dette er overstået, er man næsten i paradiset. Klubben har 6000 medlemmer, men har kun et meget begrænset antal pladser ved en enkelt flydebro, og vi var blot syv overvintrende både. Til gengæld tilbydes medlemmer (og gæster) alt, hvad hjertet kan begære af jollesejads på floden for ikke at tale om fodbold-, basketball- og tennisbaner, motionscenter og swimmingpools (en af dem er endda overdækket). Alt dette i en helt velbeskyttet havn bare 15 minutters gang fra centrum af en af Europas smukkeste og mest interessante byer. Og så fandt vi endda verdens sødeste spansklærer: Lola.

Med et seks måneders vinterophold er der rigelige muligheder for at lære byen og Andalusien bedre at kende. Med en lejet bil (det er billigt om vinteren) kan man nemt nå byerne Cordoba og Granada og få et godt

Sådan ender sortfodssvinene efter et langt og lykkeligt fritgående liv.

Mesquitaen (moskeen) i Cordoba færdiggjort i år 987 og så stor, at der senere i det 16. århundrede er bygget en hel kristen katedral inde midt i den.

indtryk af Spaniens mauriske fortid, der faktisk varede i 700 år helt frem til slutningen af 1400 tallet. Eller man kan køre en tur op i bjergene Sierra de Aracena og se de berømte halvville sortfodssvin, der er "råvaren" til den berømte superlækre Serrano skinke.

Man kan på første parket opleve forårets store begivenheder: Semana Santa (påskeugen) med dens 56 store religiøse procesioner samt Feria de Abril (aprilfestivalen), der varer en hel uge fra tidligt på formiddagen til langt ud på natten. Det er tilløbsstykker, hvor alle byens hoteller er booket måneder i forvejen. Men hvad gør det, når man ligger i sin egen båd lige midt i det hele?

Marokko

Lige over for den spanske kyst ligger Marokko. En helt anden verdensdel og en helt anden kultur. Mange af de sejlere, vi har mødt, har været meget tilbageholdne og bekymrede for et besøg der, og kommer kun til en af de spanske enklaver i enten Ceuta eller Melilla. Landet har da også haft et ry for at have bureaukrati, der var præget af bakhshish (bestikkelse). Det var imidlertid ikke vores oplevelse. Tvært imod blev vi behandlet fair og hjælpsomt af alle autoriteter, vi kom i kontakt med. Alle snakkede fransk, og det hjælper gevaldigt, at man kan kommunikere. Eksempelvis: Da vi havde mistet en kopi af et dokument, vi havde fået ved indklareringen og som skulle stemples igen ved afsejlingen, skabte det ikke de store problemer, som vi havde frygtet. Jo, vi skulle da udfylde diverse papirer og opgive vores forældres fødenavne og fødselsdage(?), og der skulle da købes et stempelmærke til 10 Dirham (ca. 7 kr.). Dette sidste skulle endda anskaffes på et

Indsejlingen til Rabat er en flodmunding, der tilsander. Lige nu meget fredelig, men i pålandsstorm et frygtindgydende sted.

kontor oppe i byen; men ingen problemer. En ung fyr fik pengene og smuttede på sin knallert op og kom fluks tilbage med det ønskede stempelmærke. Og alt i mens vi drak myntethe med paspolitiet.

På vores lange rejse mod Middelhavet valgte vi at besøge tre steder i Marokko. To på Atlanterhavskysten i henholdsvis Mohammedia lige nord for Casablanca og hovedstaden Rabat, og senere besøgte vi Smir i Middelhavet.

Casablanca, hvor alene navnet har en egen tiltrækningskraft, har ingen egen marina, og man ligger bedst i Mohammedia lidt nord for byen. Her er en stor industrihavn med en enorm beskyttelsesmole med store vanddybder bag ved. Man kan derfor anduvel selv med betydelig vind og dønning og uafhængigt af tidevandet. Det er en stor fordel og sikkerhed efter de 150 sømil og 34 timers sejlads fra Chipiona ved Guadalquivirs udløb. Inderst inde ligger der en lille sejlklub

med et par flydebroer, hvor hvide hejrer spadserede ugenert rundt: Der var bare to gæstende både, og vi blev modtaget med åbne arme og hjælp til fortøjninger såvel som til problemfri indklarerer.

I Mohammedia stiftede vi så første gang bekendtskab med et arabisk land. En overvældende og intensiv oplevelse, som krævede lidt tilvending. Men med åbent sind og imødekommenhed var det en god introduktion til vores videre oplevelser. Casablanca derimod var lidt af en skuffelse – en stor og beskidt by med alle muligheder for at blive snydt. Ved siden af Hassan II moskeen, der er en af den muslimske verdens største,

"Højt over indsejlingen Bou Regreg floden og Marokkos hovedstad Rabat knejser Medinaen (den gamle bymidte) og Kasbahen (den befæstede del). Til venstre i billedet ses Hassan minareten (nej i denne del af verden er en minaret ikke nødvendigvis slanke og rund)"

synes byens største attraktion at være Rick's Café fra filmen Casablanca (1942). Problemet er bare, at alle scener i filmen er optaget i Hollywood, og vi mødte hverken Ingrid Bergman eller Humphry Bogart (men det er stadig en god film).

Knap 40 sømil nord for Mohammedia ligger Marokkos hovedstad Rabat. Rabat har et smukt gammelt bycenter (Medina) med en befæstning, der kontrollerede indsejlingen. Lige overfor på den anden side af floden ligger den gamle piratby Salé, hvor blant andre Robinson Crusoe, i henhold til fortællingen, sad kidnappet et stykke tid. Der er ikke en egentlig havn i Rabat, blot et par beskyttende moler omkring en flodmunding, der har tendens til tilsanding; men

Farveri i den gamle kongeby Fez – lugten var frygtelig, og danske arbejdsmiljøregler et ukendt fænomen.

i farver og dufte. Vi arrangerede, sammen med to new zealandske sejlere, en tur i 4WD helt ned til den algirske grænse i Sahara. Her er dele af bl.a. filmene Lawrence of Arabia, Black Hawk Down og Gladiator optaget. Vi gik en tredages vandretur i de Høje Atlasbjerge med muldyr og lokal fører. Vi besøgte berberbyen Chefchauan i Rifbjergene, der er kendte for deres hash dyrkning. Endelig besøgte vi den gamle kongeby i Fez.

Overalt benyttede vi kollektiv transport. Busser og tog fungerer fint, taxa er billig og ved længere ture kan prisen forhandles. I Smir fik vi en fast chauffør: Nasar. Når vi havde brug for ham, sendte vi en SMS, og han ringede altid omgående tilbage. Dette undrede os lidt, ind til det gik op for os, at nok kunne han tale fransk, men læse eller skrive, det kunne han ikke. Nasar blev en fantastisk hjælp, og på en længere tur spurgte han ligefrem om ikke, konen måtte køre med, for hun sad jo ellers bare derhjemme. Og selvfølgelig måtte hun det.

Det var to måneders med uforglemmelige oplevelser og lidt vemodigt at krydse Gibraltarstrædet på vej tilbage til Europa.

et stykke oppe ad floden ligger en splinterny marina. Under ugunstige vejrforhold skal man holde sig langt væk, og anløb kan være direkte livsfarligt. Men kommer man blot fra Mohammedia, er det nemt at beregne ankomsttidspunktet, der helst skal være lige omkring højvande. Man kalder marinaen på VHF, og de kommer så ud med en RIB og lodser en ind på plads. Herefter kommer myndighederne på besøg medbringende blandt andet en hash-hund. Denne nægtede i øvrigt at gå ned af vores stejle stige til kahytten, hvilket i øvrigt ikke generede tolderne.

Fra Rabat til Smir inde i Middelhavet er der godt 160 sømil. Her er anløb enkelt og sikkert, tidevandet er uden betydning. Og også her gik indklareringen problemløst.

De gode og velbeskyttede marinaer i Rabat og Smir gjorde det muligt at gøre nogle fantastiske ture ind i landet. Således besøgte vi Marrakesh, der er et orgie

Marokko er et orgie i farver, her: Chefchauan.